

Don Boscoparochie Kessel-Lo

1 september 2024

Voorgangers: Jos Vermeulen en Chris Willocx

Orgel: Herman

Lector: Chris Hoste

Zang: Majo

Actieve HOOP

Welkom: Jos

Goede morgen,

Wat was de aanleiding tot deze viering?

In de voorbije vastenperiode las ik dagelijks een blaadje van de vastenkalender. Er was onder andere een getuigenis van een vrijwilligster van Broederlijk Delen, die zich vele jaren inzette. Ze vertelde dat ze kracht haalde uit het boek 'Actieve hoop'...Dat zette me aan om het boek in de Leuvense bib op te zoeken.

De volledige titel luidt: Actieve hoop, hoe de chaos onder ogen te zien zonder gek te worden. Auteurs: een Amerikaanse vrouw Joanna Macy (nu 95 jaar) en een Schotse arts Chris Johnstone...Twee mensen, zeer actief in vredesbewegingen, rechtvaardigheids-en milieubewegingen.

Het boek sprak me aan en ik vertelde Chris erover. Waarop ze spontaan reageert 'stof voor een viering'...

Viering die we nu samen mogen aanvangen: in naam van Vader, Moeder, Zoon en H. Geest.

Intredelied: Vrede voor jou

Openingsgebed: Jos

God van leven, God van licht,
open onze harten en onze geesten voor uw woorden van eeuwig en vol leven,
en doe ons hopen op een betere wereld, hier en nu,
maak ons open en doe ons hopen,
vandaag, morgen en alle dagen van ons leven. Amen.

Inleiding: Actieve Hoop: Chris

Het boek 'Actieve hoop' ontstond in 2008 uit een gesprek tussen Johanna Macy en Chris Johnstone, beiden begeleiders van workshops over het proces van verandering en versterking, bekend als 'Werk dat Weer verbindt'. Deze workshops zijn gericht op inzichten en praktijken die ons vermogen versterken de realiteit te zien zoals die is om daar vervolgens met moed, mededogen en creativiteit op te reageren.

Het doel van het boek is de crisissituaties te zien en je te helpen zo goed mogelijk een rol te vervullen bij de aanpak van die onderwerpen die jou het meest raken.

De schrijvers stellen dat we vanuit verschillende verhalen naar de wereld kunnen kijken. Ze verwijzen met de term 'Business as usual', wat zoveel wil zeggen als de normale gang van zaken, naar het heersende model van geïndustrialiseerde landen en naar wat daarin normaal gevonden wordt in hoe dingen gedaan moeten worden. Men gaat ervanuit dat zaken er niet zo slecht voor staan en dat we gewoon op de oude manier kunnen verder leven.

Het tweede verhaal wordt de 'Grote Ontrafeling' genoemd. Eén van de belangrijkste bijdragen van dit proces is onrechtvaardigheid. Deze staat in interactie met en versterkt de schadelijke gevolgen van klimaatsverandering, oorlog, achteruitgang van de leefgebieden en van de pandemie. De ongelijke verdeling wordt verschillend ervaren, afhankelijk waar je in de wereld bevindt en onder welke omstandigheden.

De vraag rijst en ik stel ze ook aan jullie: 'Vanuit welk verhaal of vanuit welke verhalen kijk jij naar de wereld? Hoe ernstig denk jij dat de problemen zijn die we in onze menselijke samenleving ondervinden?'

Hopelijk maken wij al deel uit van het derde verhaal: 'de Grote Ommakeer'. In elk land, in alle rangen en standen staan mensen op met het voornemen een rol te spelen en betrokken te zijn. Zij kiezen voor manieren van doen, denken en zijn, die de bloei van het leven ondersteunen. Daarbij zijn reddingsacties (bv campagnes ter bescherming van het leven op aarde), bewustzijnsverandering (verandering in onze perceptie in onze waarden en in ons denken) en levensondersteunende systemen en praktijken (ontwikkeling van nieuwe economische en sociale structuren) nodig.

Johanna ontwikkelde een proces van transformatie dat zou helpen om ons gevoel van verbondenheid met het levensweb en met elkaar te herstellen: 'Werk dat Weer verbindt'. Het is een samenwerkingsmodel dat kracht geeft en gebaseerd is op het besef van hoeveel meer we kunnen bereiken wanneer we samenwerken ipv als aparte individuen. De spiraal bestaat uit 4 stadia: 'Gronden in dankbaarheid', 'Onze pijn voor de wereld eren', 'Kijken met nieuwe ogen' en 'Weer verder gaan'.

Elke situatie waarmee we geconfronteerd worden kan zich op verschillende manieren ontwikkelen. Actieve Hoop houdt in dat we bepalen op welke resultaten we hopen en vervolgens een rol spelen richting die resultaten om dan vastberaden stappen te zetten. Actieve hoop gaat over actief deelnemer worden in het proces om onze hoop te bereiken. Actieve hoop is een praktijk: het is eerder doen dan hebben.

Werken met de spiraal van werk dat weer verbindt: Chris

Opdracht: Op jullie blaadje staat één van de startzinnen van de spiraal.

Vul het zinnetje aan en bespreek met je buurman/buurvrouw. Elk krijgt één minuut.

Als ik kijk naar de toekomst, dan hoop ik vurig dat ...

Muziek: CD Pure Music 5: Hoha Ra (Maori Singers)

Psalm : lector

Psalmen 25

Van David.

Naar U, HEER, gaat mijn verlangen uit,

mijn God, op U vertrouw ik, maak mij niet te schande,

laat mijn vijanden niet triomferen.
Zij die op U hopen worden niet beschaamd,
beschaamd worden zij die U achteloos verraden.
Maak mij, HEER, met uw wegen vertrouwd,
leer mij uw paden te gaan.
Wijs mij de weg van uw waarheid en onderricht mij,
want U bent de God die mij redt,
op U blijf ik hopen, elke dag weer.

Moment van stilte

Evangelie: Openbaring 21,1-5: lector

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbij, en de zee is er niet meer. Toen zag ik de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, bij God vandaan. Ze was als een bruid die zich mooi heeft gemaakt voor haar man en hem opwacht. Ik hoorde een luide stem vanaf de troon, die uitriep: 'Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal als hun God bij hen zijn. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.'

Hij die op de troon zat zei: 'Alles maak ik nieuw!' – Ik hoorde zeggen: 'Schrijf het op, want wat hier wordt gezegd is betrouwbaar en waar.'

Duiding bij de lezing: Chris

Ik koos ervoor om als Bijbeltekst een paragraaf te nemen uit het Boek Openbaring. Hierin bemoedigt de apostel Johannes de eerste Christenen met woorden die zij verstaan. De andere toekomst, de toekomst waarin de tent van God onder de mensen zal staan. God zal dichterbij komen : tranen worden gewist, de dood zal niet meer zijn rouw en moeite zijn voorbij. Dat geeft hen hoop en troost. Daarom is het boek Openbaring geen boek over het einde der tijden, maar een boek over hoop, vervulling en troost.

Als je naar iets uitkijkt, een feest, een huwelijk, een verjaardag, pensioen, een nieuwe woonst, vakantie, nieuwe job, een nieuwe fase in je leven ... is het altijd het leukst en het spannendst om te wachten en de spanning uit te houden tot het mooie moment. Sommige gebeurtenissen vergen een periode van voorbereiding. Maar er is hoop op iets moois.

Wie niet meer droomt, heeft geen toekomst. Dromen over een betere wereld voedt de hoop dat het anders kan; dat dingen vernieuwd kunnen worden.

We dromen over deze nieuwe aarde en toekomst toch wijst Johannes erop dat er eerst allerlei dingen moeten gebeuren. Wat ons in de wereld overkomt en wat wij zelf veroorzaken, rampen, oorlogen, hongersnoden, discriminatie, haat, ..., het daagt ons telkens uit om keuzes te maken. Als gelovigen worden wij opgeroepen

om steeds weer te kiezen voor het goede. Het is een weg te gaan, een weg die mensen met elkaar gaan en die voor iedere mens en iedere tijd anders is.

Duiding bij het boek: Jos

Ik wil het even hebben over 'hoop en de toestand van onze planeet'...Planeet is zo'n neutraal wetenschappelijk woord. Ik vervang het door 'Moeder Aarde'...

Zien we de toekomst van Moeder Aarde hoopvol tegemoet?

Ik stel enkele scenario's voor:

Scenario 1:

Je gaat ervan uit dat Moeder Aarde ongeneeslijk ziek is. Niets meer aan te doen. Je blijft bij de pakken zitten en wacht af...Hoop? Waar heb je het over?

Scenario 2:

Je gaat er nog steeds van uit dat Moeder Aarde ongeneeslijk ziek is, maar je bent bereid om haar de beste palliatieve zorgen toe te dienen.

Scenario 3:

Moeder Aarde is ziek, heeft last van verschillende kwalen (kwalen met namen als bosbrand, overstroming, hittegolf, klimaatverandering...). Een zieke moeder wil je verzorgen. Je neemt je verantwoordelijkheid en probeert haar toestand te verbeteren én zodoende ook jouw eigen leefomstandigheden. Klinkt hoopvol...

Scenario 4:

Moeder Aarde is ziek, maar het speelt geen rol in welke gradatie... Immers, je hebt je moeder lief. Bovendien kreeg en krijg je zoveel van haar. En hier citeer ik uit het boek: *Samen met vele anderen werk je mee aan een buitengewoon herstelproces, een vitaal creatief antwoord dat we de Grote Ommekeer noemen. We zien de chaos onder ogen, maar er is de wetenschap dat ieder van ons iets belangrijks aan te bieden heeft, een bijdrage te leveren heeft. De uitdaging aannemen om onze beste rol te spelen doet ons iets kostbaars ontdekken, dat zowel onze eigen levens verrijkt, als bijdraagt aan de heling van onze wereld.*

Dat noemen we ACTIEVE hoop.

Ik wil eindigen met een kleine litanie van hoop:

Vrede in Gaza, Israël, Oekraïne, Rusland...

Ik kan het nauwelijks geloven, maar des te vuriger hoop ik het
Vluchtelingenstromen die stoppen, omdat we rijkdom herverdelen

Ik kan het nauwelijks geloven, maar des te vuriger hoop ik het
Onze planeet die op adem komt, herstelt, zuivere lucht, propere zeeën

Ik kan het nauwelijks geloven, maar des te vuriger hoop ik het

Kerken, borrelende gist van de samenleving, deuren wijd open

Ik kan het nauwelijks geloven, maar des te vuriger hoop ik het

Duiding bij het boek :Chris

Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw, de hemel en de aarde.

Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw, de hemel en de aarde. Jullie kennen wellicht dit lied. Na het lezen van het boek 'Actieve Hoop' heeft dit refrein voor mij niet meer dezelfde betekenis .

Ik ben een zinzoeker. Ik ben voortdurend op zoek naar het doel of de zin van het leven, van mijn leven. Ik besef dat wij geworteld in iets dat groter is dan wijzelf. Tagore omschrijft het als volgt: 'Dezelfde levensstroom die dag en nacht door mijn aderen stroomt, stroomt door de wereld.'

Een belangrijke vraag is: 'Waar maak jij deel van uit?' Het boek is eigenlijk een uitnodiging om te kijken naar de verschillende manieren waarop je dit al doet. Het doet me denken aan de campagne van B.D.: de 25% revolutie. Op pagina 143 lees ik : " De historische woorden van antropologe Margaret Mead: 'Twijfel nooit aan het feit dat een kleine groep bedachtzame en toegewijde burgers de wereld kan veranderen. Het zijn in feite de enigen die dat ooit gekund hebben.'" Dat geeft me een beetje hoop.

Merkwaardig vind ik ook dat dit samenwerkingsmodel vertrekt vanuit dankbaarheid, alhoewel ik geleerd heb dat het een vaardigheid is die je kunt leren en die groeit door oefening. Recent onderzoek heeft aangetoond dat mensen die veel dankbaarheid voelen vaak gelukkiger en tevredener zijn met hun leven. Zijn ze dankbaar omdat ze gelukkig zijn, of maakt dankbaarheid mensen gelukkiger?

Ik hou geen dankbaarheidsdagboek bij, maar 's avonds stel ik mezelf de vraag: 'Wat is er vandaag gebeurd waar ik blij kan over zijn?' Het gaat erom beter op te merken wat er al is en daardoor ook positiever en stabiel in het leven te staan. Na elk gesprek in het ziekenhuis bedank ik de patiënt, mantelzorger voor het gesprek, voor het delen met mij. Vaak krijg ik een bedanking terug en ook een compliment voor wat ik doe. Ik ben blij met deze waardering en dat maakt me dankbaar dat ik van betekenis kan zijn voor iemand.

Er zijn nog een heleboel zaken die me getroffen hebben in het boek: Wat het betekent om te kijken met nieuwe ogen bv. wat er verandert door anders te kijken naar macht, of hoe je je zelfgevoel en een gemeenschap kan versterken. Weer verder gaan kan door te durven geloven dat HET mogelijk is, je energie en motivatie te bewaren en je open te stellen voor Actieve Hoop.

Actieve Hoop is een praktijk, dus 'stil maar wacht maar' past niet in het plaatje.

HOOPbelijdenis: Jos + allen

Ik bid U:

laat mijn hoop een boom zijn.

fijn vertakt

ook in de mist zichtbaar

dun, oneindig vertakt

die hoopt.

De hoop op ommekeer
op 'tocht'
op inzicht,
op iets dat smelt,
op verdund tot iets fijns.

Tot iets teders,
tot iets van een ander,
tot een hart,
dat reikt door de mist,
dun, fijn, oneindig

Brigitte Puissant

Voorbeden: lector

Keervers: Dan komt de dag

**Dan komt de dag, dat wij licht en water
aarde en mens bevrijden
Dan komt de dag, dan zal het zijn
allen, alles voor allen.**

Bij alles wat gebeurt
schrikwekkend, mensonwaardig,
open ons hart en ons verstand
voor wat ook gebeurt en geschiedenis maakt:
gerechtigheid die volbracht wordt,
mensen die zich inzetten
ten einde toe.

Dat onze ogen opengaan
voor die flitsen van een nieuwe wereld
die ook te zien zijn.

Dat wij volharden in onze verwachting
dat wij ons niet laten intimideren
door wie macht hebben,
nu nog wel, maar ooit niet meer.

Dat wij vindingrijk
de kleinste kansen leren benutten
om vrede te stichten, recht te doen;

Dat wij de moed niet verliezen,
dat wij die in ons spreekt van vrede
niet wantrouwen, als een illusie

Dat wij staande blijven in het geloof en de hoop
dat niets onmogelijk is
bij God- Ik zal er zijn.

Offerandelied: Dit is het brood voor onderweg

Inleiding op het dankgebed: Chris

We kozen als dank /tafelgebed het gedicht van Tom Atlee dat gebaseerd is op een interview met Johanna en in versregels gezet is. Hij geeft goed de genade weer die samengaat met tot het leven behoren.

Dankgebed: Chris

Gedicht van Tom Atlee

Wanneer je handelt
ten behoeve van iets
wat groter is dan jezelf,
dan begint je te voelen
dat dit iets handelt via jou
met een kracht
die groter is dan die van jou

Dat is genade.

Wanneer we vandaag risico's nemen
ten behoeve van iets wat groter is
dan onze gescheiden, individuele levens,
dan voelen we ons gezegend
door andere wezens en door de Aarde zelf.

Degenen met wie en voor wie we handelen
geven ons de kracht
en welsprekendheid en vastberadenheid
waarvan we niet wisten dat we die hadden.

We hoeven dit weten
maar in de praktijk te brengen
en ons te herinneren dat we
door elkaar ondersteund worden
in het web van het leven.
Onze echte kracht
verschijnt als een geschenk,
zoals genade,
want zij wordt waarachtig ondersteund door anderen.

Als we ons oefenen
in het aantrekken van
de wijsheid en schoonheid

en krachten van onze medemensen
en onze medeschepselen
dan kunnen we ons in elke situatie begeven
en erop vertrouwen
dat de vereiste moed en de intelligentie
ons zal gegeven worden.

Jos:

Hopen is een werkwoord
Hoop is niet wachten tot het beter wordt. Hopen is een werkwoord, zoals in een bekend Tjechisch gedicht:

Hoop is ergens voor werken omdat het goed is, niet alleen omdat het kans van slagen heeft. Hoop is niet hetzelfde als optimisme, evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen. Wel de zekerheid dat iets zinvol is afgezien van de afloop, het resultaat.

(Tekst wordt toegeschreven aan president Vaclav Havel, al wordt betwist dat hij de echte auteur is.)

Deze gedachten zingen we uit in:

Onze Vader

Communie: Chris

Moge het delen van dit brood en deze beker
ons hart versterken.
Dat wij vol hoop meewerken aan een nieuwe wereld
waar brood en recht en waardigheid
en liefde voor al wat leeft.

Muziek: CD Pure Music 5; La Valse d'Amélie

Bezinning

Actieve hoop is geen wishful thinking.
Actieve hoop is niet wachten op redding door
een superman of een andere redder.
Actieve hoop is wakker worden voor de schoonheid
van het leven, waarvoor we ons kunnen inzetten.
Wij behoren deze wereld toe.
Het web van het leven doet in deze tijd een beroep op ons. We komen van ver
en we zijn hier om onze rol op te nemen.
Met Actieve Hoop realiseren we ons dat er avonturen
in het verschiet liggen,, krachten te ontdekken zijn
en kameraden om mee te strijden.
Actieve Hoop is een bereidheid je te enggeren.
Actieve Hoop is een bereidheid om de krachten in onszelf
en in anderen te ontdekken; een bereidheid de redenen
tot hoop te ontdekken en de aanleidingen voor liefde.
Een bereidheid om de grootte en de sterkt van ons hart te

ontdekken, onze snelheid van geest, onze vastberadenheid, onze eigen autoriteit, onze liefde voor het leven, onze levendige nieuwsgierigheid, de onverwachte diepe bron van geduld en ijver, de scherpste van onze zintuigen, onze leiderschapskwaliteiten. Niets van dit alles kan ontdekt worden vanuit onze luie stoel of zonder risico.

Slotgebed:

Heer,

Houd in ons de hoop levend op een betere wereld en geef ons de kracht om daar vandaag aan te werken. Zegen allen met wie wij in lief en leed verbonden zijn. Maak ons bereid met elkaar te delen wat het leven biedt. Geef ons een open oog en een bewogen hart voor iedereen naar het voorbeeld van Jezus en van zovele andere mensen rondom ons. Amen

Mededelingen

Zending en zegen: Chris

Ga in de kracht die je gegeven is
in eenvoud
in vrolijkheid
in vriendelijkheid
op zoek naar hoop
en de Geest zal met je gaan
in naam van Vader, Moeder, Zoon en H. Geest.

Het is met de hoop als met de wegen op het platteland. Er was nooit een weg. Maar als steeds meer mensen in dezelfde richting lopen, ontstaat de weg vanzelf.

Herman De Coninck.

Slotlied: We gaan weer verder vol van hoop